

Demänovský kresliarsky Leonardo si majstra Rúfusa nesmierne vážil

■ **STÁLE JE ČO POVEDAŤ**, stále je čím prekvapiť. Vždy je možné objaviť niečo nové v predčasne uzavretej tvorbe bratov Ivana, ktorý zomrel ako štyridsaťpäťročný, a Igora, ktorý sa dožil šesťdesiatich rokov. Takou je výstava **Súvzťažnosť - Obrazobásne Igora Rumanského a poézia Milana Rúfusa**.

A keďže súvzťažnosťou rozumujeme vzájomný vzťah, nájdeme tam nielen vzťah výtvarného umelca a básnika, ktorý na výstave dominuje, ale neodmysliteľne je tam zastúpený ilustrátorskou tvorbou aj Igorov brat štáby dvojča, akademický maliar Ivan, zastúpený ilustráciami Zakliatej panny vo Váhu Janka Kráľa, ktorá zaujala aj výtvarného kritika Vladimíra Tomčíka.

Každá vernisáž v galérii Rumanských vrátane tejto, je neuveriteľne citlivo a do detailov premyslená. Inštalácia, dekorácia, program. Inštaláciu maximálne profesionálne zabezpečuje liptovskomikulášska Galéria Petra Michala Bohúňa. Inštalácie výstavných technik Cyril Cvengroš, kuratorky riaditeľka galérie Zuzana Gažiková.

Šípky a šípkové kry v tvorbe Igora i Ivana často lemujú poľné cesty, chodníky smerujúce k liptovským končiarom často zobrazovaným v krajinárskej tvorbe.

Spomienka na návštevu u Rúfusovcov

Vernisáž bola ozajstným pôžitkom. Zhudobnené básne majstra Rúfusa predniesol Ján Majerčík. V ľanovej košeli – rubaške, charakteristickou a obľúbenou odevou majstra Rúfusa.

Pripomenulo to spomienku na návštevu u Rúfusovcov i prosbu pani Magdy o pomoc pri zháňaní originálneho plátna, ktoré majster Rúfus vyžadoval ako materiál na svoj nočný úbor. Iný materiál u neho totiž vyvolával alergické reakcie.

Počas našej návštevy sa poriadne rozpršalo, navyše sme nevedeli, kde sa nachádza hotel, v ktorom sme sa mali ubytovať. Pani Magda doniesla mapu Bratislavy a po chvíli zavelila: „Nasadať.“

Igor vyrýva do tvrdého materiálu mäkkú baladu.

MILAN RÚFUS

Na naše prekvapenie do hotela na opačnom konci Bratislavy nás viezla celá rodina Rúfusovcov. Majster Rúfus nasadol do auta v elegantnom župane oblečenom na pyžame.

Prepojenie dvoch veľkých skromných umelcov

Slávka Očenášová, autorka monografie i publikácie Svetlá Igora Rumanského, podrobne opisala genézu vzťahu medzi výtvarníkom a básnikom Milanom Rúfusom. Profesionálnu i ľudskú, pretože medzi majstrom slova a majstrom dokonalých línií vládlo úprimné priateľstvo, porozumenie, bolo tam silné aj duchovné prepojenie oboch skromných veľkých umelcov.

Vo svojom príhovore Slávka Očenášová citovala majstra Rúfusa v spomienkach:

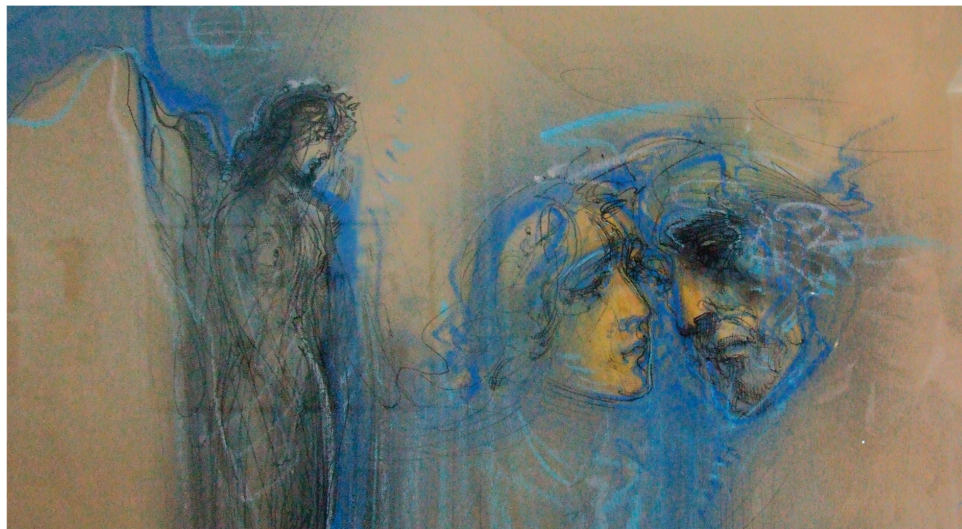
„Igor Rumanský je nežný grafik, ktorý celý svoj život vyrýva do tvrdého materiálu mäkkú baladu. Otláčok je čistý ako kvapka rosy v Božej tráve. Navyše Igor je na vlastné riziko ľahko zraniteľný človek. Takáto sorta ľudí mi sedí. Tolko sa mi žiadalo povedať na konto dejín nášho vzťahu.“

Igor o spolupráci s majstrom Rúfusom

Čo sa týka profesionálneho tandemu Rúfusa s Rumanským, počet ich básnicko - výtvarných diel je jedenásť.

Na konto vzťahu s majstrom Rúfusom povedal maliar: „Jeho knižky ilustrujem nie pre honorár, ale preto, že sa ho môžem takto dotýkať. Nie je to dopriate každému. Ja som dostal tento dar. Majstra Rúfusa si nesmierne vážim, dokonca na obdiv k nemu neviem nájsť ani patričné slová. A pokorne vnímam jeho vzťah ku mne. Správa sa ku mne tak plnohodnotne, akoby si ma cenil ako sám seba. To si veľmi vážim a nerád by som jeho dôveru sklamal.“

Dušan Kállay sa vyjadril: „Igor vo svojom diele našiel absolútny súzvuk medzi samotným materiálom a tvor-

Mám ústa plné твоjih úst

Ilustrácia Igora Rumanského, jedna z vystavených na výstave Súvzťažnosti.

FOTO: (JANOJ)

bou, čo ho robilo šťastným. Bol samotárskym pútnikom nielen v liptovskej krajine, ale aj v krajine dreva, linolea, kresby, nad ktorou sa vznášali čierni a bieli anjeli. Vedel, čo robí a tento súzvuk mu bolo možné závidieť.“

Nevyhýbal sa bolesti, niesol ju ako údel

To, že ilustrátorská tvorba je silným článkom v Rumanského tvorbe a získal za ňu medzinárodné ocenenia, sú všeobecne známe fakty.

Barbora Matáková o nej povedala: „Slovo ilustrácia znamená vo vzťahu k textu niečo dopĺňajúce, spestrujúce, objasňujúce. Igorove obrazy v knihách presahujú tradičný etymologický výklad pojmu a obohacujú ho o pojem súznejúce. Knihu vnímal ako jednotu ľudského ducha vyjadreného slovom i obrazom. Talent a poctivosť v čomkoľvek, čo robil, ho oslobodzovali od šokujúcej originality a vždy poplatnej povrchnosti.“

Bol majstrom trpezlivých

objavov a láskavých prekvapení, veľkorysého, odpúšťajúceho nadhľadu.

Igor vždy a všetko myslel a robil vážne. Zraňovali ho hazardy iných a predsa sa znova nechával zraňovať v nádeji, že jeho zranenia naučia druhých zaobchádzať s vlastnou citlivosťou. Nezaoberal sa, ako sa vyhýbať bolesti, niesol ju ako údel, ako dar zušľachtujúci ducha, inšpiráciu. Múzu rovnako krásnu ako radosť, čierne a biela, rovnako pravdivé.

Intenzívne vnímal napätia medzi kontrastmi, nekonečnú škálu smútkov a radostných očarení, odtieňov medzi čiernou a bielou, farebných valérov a lazúr.

Jeho tvorivosť spočívala v dolaďovaní a harmonizovaní týchto napätí, práve z nich vznikali ucelené diela, ktoré znejú i rozochvievajú, premietajú sa na plátno duše v zrkadlovom obraze.“

Demänovský kresliarsky Leonardo

Takže vstupujeme do stánku

umenia podobne ako do svätostánku. S pokorou a úctou, so zatajeným dychom. Ako sa v pamäti neustále vynára inštalácia Igorovej výstavy vo veľkej výstavnej sieni v Galérii Petra Michala Bohúňa, kde Igor s veľkou chuťou a radosťou rozmiestňoval svoje diela a pomáhal inštalovať.

Jeho synovec Janko Zelinka v snahe pomôcť sa pri vstupe do výstavnej siene vyzul a bosý obradne pristupoval k dielam, akoby sa im chcel pokloniť.

Želajme si, aby sa naplnili slová priateľa, spolužiaka ružomberského umelca Milana Gromnicu:

„Som si istý, že čas jeho objavenia príde a aukčné siene malého Slovenska vynesú na svetlo sveta demänovského kresliarskeho Leonarda.“

Výstava s finančnou podporou ministerstva kultúry a mesta Liptovský Mikuláš Súvzťažnosti v Rumanský Art Centre potrvá až do 30. októbra.

ZITA ŽIARANOVÁ

Angličtinu sa učili deti v tábore hravou formou

V letnom tábore pre deti, ktorý pripravila medzinárodná kresťanská organizácia YMCA, sa takmer tridsať žiakov z regiónu učilo anglicky. Lektori sa deťom snažili jazyk priblížiť hravou formou.

KVAČANY. Poslaním tábora bolo, aby sa deti počas voľných prázdninových dní hravým spôsobom zdokonalili v angličtine. Program organizátori nazvali angličtina hrou.

„Pripravili sme pre deti scénky, v ktorých kladíme dôraz na anglické slová. Neustálym opakováním si ich ľahšie zapamätajú. Potom sa o scénkach rozprávajú, aby si slovné spojenia zopakovali a vedeli ich používať,“ povedal jeden z organizátorov Peter Surovček.

Deti si porovnali vedomosti

Kresťanským organizátorom poskytla priestory Základná škola v Kvačanoch a keďže sa im turnus nepodarilo naplniť, vedenie školy ponúklo voľné miesta aj svojim žiakom.

„YMCA pre deti pripravila dochádzkový tábor a celodenný program, aby mohli pohodlne využiť ranné spoje a domov sa vracali až podvečer. Deti si mohli porovnať svoje vedomosti v praxi a zdokonaľiť sa aj anglickom jazyku,“ povedala riaditeľka školy Mária Rypáková.

YMCA už minulý rok oslovila svojich zástupcov v Liptove, že by chceli pre deti pripraviť anglický tábor. Baptistický kazateľ Peter Surovček žil dlhé roky v Amerike a počas pobytu sa zoznámil s miestnym kresťanským zborom a desiatich z nich neskôr pozvali do Liptova.

„Zbor už roky robí misijnú činnosť vo svete a učí deti prostredníctvom angličtiny šíriť slovo Božie. Na Slovenku pracujú dva tímy. Jeden je v Trenčíne a druhý, ktorý som pozval, je v Liptove,“ vysvetlil P. Surovček.

Mladým ponúkajú pestré programy

YMCA alebo Young Men's Christian association je názov celosvetového združenia, ktorý sa do slovenčiny prekladá ako Kresťanské združenie mladých ľudí. Má na všetkých kontinentoch s výnimkou Antarktídy spolu asi 10 miliónov členov.

Vznikla v roku 1844 vo Veľkej Británii ako prostriedok kresťanského zboru.

Učili sa hrou

Deti si skôr zapamätajú anglické slová, keď sa ich učia pri hre alebo scénke.

FOTO: PAVOL PERAŠÍN

Opakujú si

Slová si opakujú pri rozhovore.

FOTO: PAVOL PERAŠÍN

ťanskej pomoci mladým ľuďom strateným v rýchlo sa industrializujúcich mestách Veľkej Británie. Jej zakladateľom bol vtedy 21-ročný obchodný zástupca George Williams.

YMCA na Slovensku ako súčasť celosvetového hnutia YMCA je kresťanský orientovaný, dobrovoľný, nepolitický a necirkevný združenie. Ponúka mladým ľuďom pestré programy pre harmonický rozvoj

telesnej, duševnej a duchovnej zložky ich osobnosti a to bez ohľadu na pôvod, pohlavie, rasu, národnosť, náboženské vyznanie, sociálno-spoločenské postavenie a politické presvedčenie.

MAREK JURÍŠ